

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Tone Horne Sollien (e.f.)
Ida Grobakken

Høringsuttalelse: fra UiT Norges arktiske universitet

November 2015 sendte Kunnskapsdepartementet ut på høring delrapporten «Karriereveiledning i en digital verden», avgitt av Karriereveiledningsutvalget til Kunnskapsministeren 15.10.15.

Innledning og generelle kommentarer

Vi viser til departementets høringsbrev av 04.11.15 vedrørende ovennevnte høring. UiT Norges arktiske universitet (UiT) er positiv til at karriereveiledningsutvalget foreslår å styrke livslang karriereveiledning gjennom etablering av nettsted som en integrert del av et helhetlig karriereveiledningstilbud i Norge. En enhetlig tjeneste der alle målgrupper ivaretas og tjenesten ikke er begrenset til dagtid eller institusjonstilhørighet, vil gjøre karriereveiledningstjenesten tilgjengelig for flere enn i dag. Vi ser fram til hovedrapporten som vil gi en nærmere redegjørelse for hvordan det nettbaserte tilbudet vil innrettes mot det eksisterende tilbudet i Norge i dag.

Med utgangspunkt i opplysningene som framkommer i delrapporten, har UiT noen innspill til hva det er viktig å ta hensyn til ved en eventuell utvikling av et nettbasert karriereveiledningstilbud. UiT har valgt å kommentere tre av departementets fem punkt som det ble uttrykt ønske om høringsuttalelser til. Oppsummert er UiT sine standpunkt, som vil bli nærmere omtalt i kapittel 2:

- Personlig profil for bruker for en effektiv og relevant tjeneste.
- Tjenesten også på engelsk for å kunne nå en stadig større gruppe som ikke har norsk som morsmål.
- Felles forståelse av karriereveiledningsbegrepet.
- Bruk av lyd/bildeteknologi slik at alle i prinsippet har lik mulighet til ansikt-til-ansikt-veiledning.
- Involvering av universitetets studieveiledere.
- Rolleavklaring mellom nettstedets karriereveiledningstjeneste og det øvrige tilbudet.
- Tydelige mål og prioriteringer for prosjektet, med en grundig evaluering.

Før høringsuttalelsene presenteres nærmere, ønsker UiT å komme med noen generelle kommentarer som kort beskriver karriereveiledningssituasjonen ved universitetet, samt gruppen av studenter. UiT har de siste år redusert tilbudet av individuell karriereveiledning til

fordel for skreddersydde kurs i samarbeid med fagmiljø ved aktuelle studieprogram. Den viktigste motivasjon til dette er at studentene i større grad skal få relevant og tilpasset veiledning knyttet til fagområde og bransje. I tråd med søkelyset på utdanningens arbeidslivsrelevans, har fagmiljøene utviklet en større bevissthet rundt betydningen av karriereorientering underveis i studiene. UiT er opptatt av sammenhengen mellom karrieretjenester og universitetets faglige virksomhet, og har utviklet sine karrieretjenester fra generelle til mer fagspesifikke.

UiT sin Kandidatundersøkelse 2015 viser at kandidatene ønsker karriereorientering underveis og som en integrert del av studiene. Et hovedsignal fra Stortingsmeldingen *Konsentrasjon for kvalitet* er at kvalitetsbegrepet i høyere utdanning får et stadig mer eksternt fokus og i økende grad handler om nærhet til arbeids- og næringsliv og relevans for arbeidslivets behov. Utdanningens arbeidslivsrelevans og anvendelsesmuligheter i arbeidsmarkedet er også stadig viktigere spørsmål fra studenter i veiledning. UiT vurderer at karrierekurs utviklet i samarbeid med fagmiljø best vil kunne ivareta studentenes spørsmål og refleksjoner knyttet til bevisstgjøring av kompetanse og muligheter i arbeidsmarkedet.

UiT er opptatt av at studenter gjør gode valg knyttet til utdanning og jobb, og har tro på at karriereveiledningsutvalgets foreslåtte løsning om nettsted har potensiale til å bidra til dette. Vi ønsker å fremheve at studentene utgjør en svært mangfoldig gruppe med stor variasjon i blant annet alder, arbeidserfaring og nasjonalitet. På grunn av fusjoner med høyskoler og lave ungdomskull de siste årene, er det forventet en økning av voksne studenter som ønsker å ta etter- og videreutdanning, og nettbaserte kurs/utdanninger. Gjennom flere fusjoner, har UiT nå også studenter fordelt på flere ulike campus i landsdelen.

UiT sine bemerkninger

UiT sine høringsuttalelser er knyttet til utvalgets anbefalinger, og vil også presenteres etter rekkefølgen på disse. UiT ønsker i tillegg å understreke betydningen av at prosjektet har tydelige mål og prioriteringer, samt en grundig evaluering der både veiledere og brukere vurderer tilbudet.

Nettstedet skal ha en bred målgruppe

UiT er positiv til målsettingen om at alle i Norge skal ha tilgang til karriereveiledningstjenester, uavhengig av institusjonstilhørighet og geografisk plassering. Den største utfordringa til tjenester med bred målgruppe, er imidlertid relevans for brukere av tjenesten. Tilbyderne i dag har utformet sine tjenester med tanke på sitt samfunnsoppdrag, slik at brukerne skal få veiledning tilpasset deres situasjon. For å unngå at tjenesten blir for generell, anbefaler UiT at brukere raskt kan få tilgang til veiledning som er relevant for han/henne. For å gi en målrettet og konkret veiledning, bør veileder ha en viss informasjon om bruker (alder, arbeidserfaring, utdanningsnivå, mål med veiledning og lignende), altså en personlig profil. Stadig flere offentlige tjenester er koblet mot hverandre slik at bruker kun har en e-bruker og ikke trenger å logge seg på for hver gang de bruker tjenestene. En personlig profil ved nettstedet bør innrettes slik at det i framtida skal kunne kobles til profiler ved andre offentlige tjenester.

En annen viktig side ved personlig profil er muligheten til å lagre veiledningshistorikk, for eksempel chat. Dersom en bruker benytter seg av tjenesten gjentatte ganger, bør veileder/veilederne ha oversikt over tidligere tema og utvikling. Spesielt viktig vil det være at bruken av selvhjelpsressurser (forstått som karriereveiledningsverktøy) kan følges opp gjennom veiledning. Veiledningshistorikk vil også være sentral i statistisk sammenheng.

Bred målgruppe innebærer også at brukerne består av ulike alder, grad av arbeidserfaring, nasjonalitet og språk, samt mulighet til å nyttiggjøre seg av det nettbaserte tilbudet enten på grunn av ulike kompetanse eller tilgang på infrastruktur. For å nå målsettingen om å være

tilgjengelig for alle, foreslår UiT at brukergrensesnittet er enkelt og intuitivt, samt at store deler av tjenesten er på engelsk i tillegg til norsk.

Forslaget om og innretningen av offentlig finansiert og driftet nettbasert karriereveiledning, såkalt e-veiledning

Karriereveiledningstilbudet i Norge har vært og er ukoordinert, spesielt på tvers av sektorene. Ulike benevnelser for karriereveiledning brukes, spesielt varierer bruken av *veiledning* og *rådgivning*. UiT mener at en av de viktigste forutsetningene for å få til en enhetlig karriereveiledningstjeneste, er at veilederne har en felles forståelse for karriereveiledningsbegrepet, samt en avklaring av hvorvidt og eventuelt i hvilken grad *rådgivning* er en del av tjenestene.

En slik enhetlig og nettbasert karriereveiledning forutsetter profesjonalitet og kvalitetssikring. Høy kompetanse innen karriereveiledning og nettbasert kommunikasjon er en forutsetning hos veilederne som skal tilby karriereveiledning.

I delrapporten understrekes det at ansikt- til- ansikt veiledning ikke vil være en del av e-veiledningen. Rapporten argumenterer med at et helhetlig karriereveiledningstilbud på nett vil frigjøre kapasitet til fysiske veiledningsmøter for personer med "...mer komplekse spørsmål...". UiT stiller spørsmål ved om *tilgjengelighet* på fysisk veiledning kan være en vel så stor utfordring som manglende *kapasitet* til å gi veiledning. Store og tett befolkede deler av landet har for eksempel ikke hatt fylkesvise karriereveiledningstilbud, og vil fortsatt ikke ha dette tilbudet uten at nye karrieresentre etableres. UiT foreslår at utvalget vurderer bruk av lyd/bildeteknologi som skype/lync el. for at alle brukere skal få et likt tilbud av karriereveiledning.

Fra universitetssektoren er det viktig å ta hensyn til at de fleste universitet skiller mellom studieveiledning og karriereveiledning organisatorisk, selv om spørsmålene fra studentene ofte er de samme: valg av studier knyttet til jobbmuligheter. Delrapportens forslag til nettbasert karriereveiledning med utdanning.no som utgangspunkt, innebærer at studieinformasjon vil være en sentral del av informasjonen og tilbudet. Da studenter trolig vil utgjøre en stor del av nettstedets brukere, foreslår UiT derfor at studieveiledere også involveres i utvikling og drift av nettstedet.

Grenseflatene mellom den anbefalte løsningen og andre aktørers tilbud

Kvaliteten på og utviklingen av karriereveiledningsfeltet i Norge vil avhenge av hvordan den nettbaserte karriereveiledningstjenesten og det øvrige tilbudet i Norge forholder seg til hverandre. UiT tror at samarbeid, felles informasjonskanaler og felles retningslinjer er en forutsetning for karriereveiledningsfagets utvikling.

UiT vurderer imidlertid *rolleavklaring* mellom den anbefalte løsningen og det øvrige tilbudet som noe av det viktigste ved grenseflatene mellom tilbudene. Rolleavklaring bør gjøres på flere områder, blant annet andre ved andre karriereveiledningstilbud og informasjon som brukes (dataholder). For at både veileder og bruker skal være trygg på at informasjonen er oppdatert og riktig, er det viktig med konsistens mellom dataeier (for eksempel SSB, ulike universitet) og nettstedet som portaleier. Det bør avklares om det er dataeier eller nettstedet som har ansvar for innholdet i informasjonen på nettstedet.

Avsluttende kommentarer

UiT opplever at utvalgets forslag om et nettbasert karriereveiledningstilbud er interessant fordi det har potensiale til både å kvalitetssikre og profesjonalisere karriereveiledningsfeltet, samtidig som langt flere brukere får tilgang til samme type tjenester. Forslaget vil kunne få positive virkninger for både veiledere og brukere av tjenesten. UiT vil imidlertid påpeke at et hensiktsmessig og kvalitativt godt tilbud vil avhenge av hvordan det utformes og organiseres, der spesielt to forhold anses som viktig:

- Flest mulig har en reell mulighet til å nyttiggjøre seg av tjenesten
- Integrasjon av det nettbaserte karriereveiledningstilbudet mot det øvrige offentlige tilbudet.

UiT ønsker karriereveiledningsutvalget lykke til i det videre arbeidet, og ser fram til hovedrapporten.

Tromsø 03.02.16

Vennlig hilsen

Inger Ann Hanssen

Leder

Senter for karriere og
arbeidsliv

UiT Norges arktiske
universitet

Inger.a.hanssen@uit.no

77 64 55 14

Ann-Katrine Johnsen

Rådgiver

Senter for karriere og arbeidsliv

UiT Norges arktiske universitet

Ann-katrine.johnsen@uit.no

77 62 51 56